

İndirilme Tarihi

06.02.2026 19:44:38

TİB 514 - İSLAM HUKUKUNUN GENEL PRENSİPLERİ - Sosyal Bilimler Enstitüsü - Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı Genel Bilgiler

Dersin Amacı

1. Kavâid-i Fıkhiyyenin Fıkıhtaki Yeri 2. Mecelle'nin 99 Maddesinin Ezberlenmesi ve Açıklamalarının Öğrenilmesi

Dersin İçeriği

İslam hukukunun genel prensipleri ile ilgili fıkıh kaideleri ve bunların fıkıhtaki uygulama örnekleri

Dersin Kitabı / Malzemesi / Önerilen Kaynaklar

1) Zeydan, Abdülkerim, el-Medhal li dirâseti'ş-şerâti'l-İslâmiyye (el-Faslü'l-Hâmis: Şerhu Badı'l-Kavâidi'l-küllîyye), 2) Mecelle İlk Yüz Maddesi (1-100) / Ali Haydar Efendi (Küçük), Mecelle'nin İlk Yüz Maddesi Şerhi,(Osmanlıca/Durerü'l-hukkâm Şerhu Mecelletü'l-ahkâm) 3) Hoca Emin Efendizâde Ali Haydar Efendi, Şerhul Kavaidil-Küllîye Min Dürerül-Hükkâm, Fazilet Neşriyat 4) Kuyucaklızade Atıf Mehmed Efendi, Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye Külli Kaideler Şerhi, Hikmetevi Yayınları 2020 5) Mustafa Yıldırım, Mecelle'nin Külli Kaideleri, İzmir İlahiyat Vakfı Yay., İzmir 2012. 6) Saffet Köse, İslam Hukukuna Giriş, (el-Eşbâh ve'n-Nezâir, Kavâid-Fürûk) s. 260-260; Mecelle Külli Kaideleri ve Kısa Açıklamaları, s. 287-321) 7) Ahmet Yaman-Halit Çalış, İslam Hukukuna Giriş (İslam Hukukunun Genel İlkeleri (Kavâid-i külliye), s.60-67; Kavâid ve Davâbit Literatürü, s. 87-88;

Planlanan Öğrenme Etkinlikleri ve Öğretme Yöntemleri

Arapça metin okuma Konu anlatımı/sunu

Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar

1) Derste ana kaynak olarak Zeydan'ın Medhal'inden kavâdi kısmı okunacak (PDF, s. 90-105) 2) Mecellenin ilk 99 maddesini Arapçası ve Orijinal Osmanlıcası/Türkçesi ezberlenecektir. 3) Dersin işlenişi; öğrencilerin Arapça metin okuması ve ilgili ödevi/konuyu sunumu şeklide olacaktır. 4) Sınavlar, ilgili metin, makale ve maddelerin, Türkçe ve Arapça metinlerden sorular şeklinde olacaktır.

Dersi Veren Öğretim Elemanı Yardımcıları

Yardımcı eleman yoktur

Dersin Veriliři

Örgün

Dersi Veren Öğretim Elemanları

Prof. Dr. İbrahim Yılmaz

Program Çıktısı

- 1) Öğrenci İslam hukukunun genel prensipleri ile ilgili temel fıkıh kaidelerini/kurallarını öğrenir.
- 2) Öğrenci, İslam hukukunun genel prensipleri ile ilgili fıkıh kurallarının fıkıhtaki yeri v önemini kavrar
- 3) Öğrenci, karşılaştığı fikhî bir meselenin fıkıh kralları ile olan ilişkisini öğrenir ve yeni meselelere uygulama nosyonu kazanır.

Sıra	Hazırlık	Öğretim	Uygulama
	Bilgileri	Laboratuvar Metodları	
1		Teorik	
1		1) Kavramsal Çerçeve: Kaide/Kavâid; Dâbıt/Davâbıt; el-Eşbah ve'n-Nazâir; Fûrûk (Köse/Yaman, Giriş, 60-67) 2) Yaman-Çalış, İslam Hukukuna Giriş (İslam Hukukunun Genel İlkeleri (Kavâid-i külliye), s.60-67; Kavâid ve Davâbit Literatürü, s. 87-88; 3) DîA, "Kâide", XXIV, 205-210. 4) DîA, "Eşbâh ve Nezâir", XI, 456-457 5) DîA, "Fûrûk", XIII, 222-223 6) Makale: "Bir Kavram Olarak "Fıkıh Kaideleri" ya da İslam Hukukunun Genel İlkeleri" (A. Yaman/2001)	
2		1) Kavramsal Çerçeve: Kaide/Kavâid; Dâbıt/Davâbıt; el-Eşbah ve'n-Nazâir; Fûrûk (Köse/Yaman, Giriş, 60-67) 2) Yaman-Çalış, İslam Hukukuna Giriş (İslam Hukukunun Genel İlkeleri (Kavâid-i külliye), s.60-67; Kavâid ve Davâbit Literatürü, s. 87-88; 3) DîA, "Kâide", XXIV, 205-210. 4) DîA, "Eşbâh ve Nezâir", XI, 456-457 5) DîA, "Fûrûk", XIII, 222-223 6) Makale: "Bir Kavram Olarak "Fıkıh Kaideleri" ya da İslam Hukukunun Genel İlkeleri" (A. Yaman/2001)	
3		Zeydan, Medhal / Arapça Metin Okuma KLASİK KAVÂİD LİTERATÜRÜ / MEZHEPLERİN ÖNEMLİ KAVÂİD KİTAPLARI	
4		Zeydan, Medhal / Arapça Metin Okuma	
5		Zeydan, Medhal / Arapça Metin Okuma	
6		Zeydan, Medhal / Arapça Metin Okuma	
7		Zeydan, Medhal / Arapça Metin Okuma	
8		VİZE / ARA SINAV	
9		Zeydan, Medhal / Arapça Metin Okuma	
10		Zeydan, Medhal / Arapça Metin Okuma	
11		Zeydan, Medhal / Arapça Metin Okuma	
12		Zeydan, Medhal / Arapça Metin Okuma	
13		Zeydan, Medhal / Arapça Metin Okuma	
14		Zeydan, Medhal / Arapça Metin Okuma	
15		Zeydan, Medhal / Arapça Metin Okuma	

İş Yükleri

Aktiviteler	Sayısı	Süresi (saat)
Vize	1	3,00
Final	1	3,00
Ders Öncesi Bireysel Çalışma	14	3,00
Ders Sonrası Bireysel Çalışma	14	3,00
Ara Sınav Hazırlık	1	6,00
Seminer	1	5,00
Ödev	14	3,00
Bütünleme	1	5,00
Problem Çözme	14	1,00
Küçük Grup Çalışması	3	3,00
Derse Katılım	14	1,00

Değerlendirme

Aktiviteler	Ağırlığı (%)
Vize	40,00
Final	60,00

	P.Ç. 1	P.Ç. 2	P.Ç. 3	P.Ç. 4	P.Ç. 5	P.Ç. 6	P.Ç. 7	P.Ç. 8	P.Ç. 9	P.Ç. 10	P.Ç. 11	P.Ç. 12	P.Ç. 13	P.Ç. 14	P.Ç. 15	P.Ç. 16
Ö.Ç. 1																
Ö.Ç. 2																
Ö.Ç. 3																

Tablo :

- P.Ç. 1 :** Alanındaki lisans düzeyi yeterliliklerine dayalı olarak aynı veya farklı bir alandaki bilgilerini uzmanlık düzeyinde geliştirir ve derinleştirir.
- P.Ç. 2 :** Alanının ilişkili olduğu disiplinler arası etkileşimi kavrar ve farklı disiplinlerle ortak çalışmalar yürütür.
- P.Ç. 3 :** Lisans düzeyi yeterliliklerine dayalı olarak ilgili alandaki kaynakları etkin bir şekilde kullanır.
- P.Ç. 4 :** Alanla ilgili uygulanan araştırma yöntem ve tekniklerini kullanır, kuramsal ve uygulamalı bilgilere sahiptir.
- P.Ç. 5 :** Alanında edindiği bilgileri farklı disiplin alanlarından gelen bilgilerle bütünleştirerek yorumlar, çözümler ve yeni bilgiler oluşturur.
- P.Ç. 6 :** Alanında edindiği uzmanlık düzeyindeki bilgileri toplumun eğitim, kültür ve sanat seviyesinin yükseltilmesi yönünde kullanır.
- P.Ç. 7 :** Alanıyla ilgili uzmanlık gerektiren bir çalışmayı bağımsız olarak yürütür.
- P.Ç. 8 :** Alanıyla ilgili uygulamalarda karşılaşılan ve öngörülemez karmaşık sorunların çözümü için yeni yaklaşımlar geliştirir.
- P.Ç. 9 :** Alanı ile ilgili sorunların çözümlemesinde liderlik yapar; kişisel, kurumsal ve takım çalışmalarını uzmanlık düzeyinde organize eder.
- P.Ç. 10 :** Sosyal ilişkileri ve bu ilişkileri yönlendiren normları eleştirel bir bakış açısıyla inceler, geliştirir ve gerektiğinde değiştirmek üzere harekete geçer.
- P.Ç. 11 :** Alanındaki güncel gelişmeleri ve yürütülen projeleri nicel ve nitel verilerle destekleyerek alanındaki ve alan dışındaki gruplara uygun iletişim araçlarıyla aktarır.
- P.Ç. 12 :** Bir yabancı dili Avrupa Dil Portföyü B2 Genel düzeyinde kullanarak sözlü ve yazılı iletişim kurar.
- P.Ç. 13 :** Alanının gerektirdiği düzeyde bilgisayar yazılımı ile birlikte bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanır.
- P.Ç. 14 :** Alanıyla ilgili verileri toplar, yorumlar, uygular ve duyurulması aşamalarında bilimsel, kültürel, sanatsal, toplumsal ve etik değerleri gözeterek denetler ve bu değerleri anlatır.
- P.Ç. 15 :** Kalite yönetim ve süreçlerine uygun davranır ve katılır.
- P.Ç. 16 :** Alanıyla ilgili bilgileri uzmanlık düzeyinde kavrar ve ikinci kişilere normlara uygun olarak aktarır
- Ö.Ç. 1 :** 1) Öğrenci İslam hukukunun genel prensipleri ile ilgili temel fıkıh kaidelerini/kurallarını öğrenir.
- Ö.Ç. 2 :** 2) Öğrenci, İslam hukukunun genel prensipleri ile ilgili fıkıh kurallarının fıkıhtaki yeri v önemini kavrar
- Ö.Ç. 3 :** 3) Öğrenci, karşılaştığı fikhî bir meselenin fıkıh kralları ile olan ilişkisini öğrenir ve yeni meselelere uygulama nosyonu kazanır.